
Grozījumi:

06.03.2003. likums / LV, 21.03.2003. / Stājas spēkā 04.04.2003.
22.04.2004. likums / LV, 01.05.2004. / Stājas spēkā 01.05.2004.
08.02.2007. likums / LV, 23.02.2007. / Stājas spēkā 01.03.2007.
06.12.2007. likums / LV, 22.12.2007. / Stājas spēkā 05.01.2008.
16.12.2010. likums / LV, 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
31.03.2011. likums / LV, 13.04.2011. / Stājas spēkā 27.04.2011.
18.04.2013. likums / LV, 08.05.2013. / Stājas spēkā 22.05.2013.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Autortiesību likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **autors** — fiziskā persona, kuras radošās darbības rezultātā radīts konkrētais darbs;
- 2) **darbs** — autora radošās darbības rezultāts literatūras, zinātnes vai mākslas jomā neatkarīgi no tā izpausmes veida, formas un vērtības;
- 3) **datu bāze** — neatkarīgu darbu, datu vai citu materiālu krājums, kas sakārtots sistemātiski vai metodiski un individuāli pieejams elektroniskā vai citādā veidā;
- 4) **fiksācija** — skaņas vai attēla iemissojums materializētā formā, kas dod iespēju to publikot, uztvert vai reproducēt ar attiecīgas ierīces palīdzību;
- 5) **filma** — audiovizuāls vai kinematogrāfisks darbs vai kustīgi attēli ar skaņu pavadījumu vai bez tā;
- 6) **filmas producentis** — fiziskā vai juridiskā persona, kura finansē un organizē filmas radīšanu un ir atbildīga par tās pabeigšanu;
- 7) **fonogramma** — izpildījuma skaņu, citu skaņu vai skaņu atveidojuma fiksācija;
- 8) **fonogrammas producentis** — fiziskā vai juridiskā persona, kura uzņemas iniciatīvu un ir atbildīga par izpildījuma skaņu, citu skaņu vai skaņu atveidojuma pirmās fiksācijas veikšanu;
- 9) **informācija par tiesību pārvaldījumu** — autortiesību vai blakustiesību subjekta, kā arī datu bāzes veidotāja sniegta informācija, kas identificē autortiesību vai blakustiesību subjektu, kā arī datu bāzes veidotāju un objektu, informācija par autortiesību vai blakustiesību objekta, kā arī datu bāzes izmantošanas noteikumiem, kā arī jebkuri skaitļi vai kodi, kas ietver šādu informāciju;
- 10) **izpildītājs** — aktieris, dziedātājs, mūziķis, dejojājs vai cita persona, kura atveido lomu, lasa, dzied, atskaņo vai kādā citādā veidā izpilda literāru vai mākslas darbu vai folkloras sacerējumu, sniedz estrādes, cirka vai leļļu priekšnesumu;

11) **izplatīšana** — darbība, ar kuru autortiesību vai blakustiesību objekta oriģināls vai kopija tiek pārdota vai citādi atsavināta;

12) **izziņošana** — darbība, ar kuras palīdzību darbs pirmo reizi kļūst pieejams sabiedrībai neatkarīgi no šīs darbības veida;

13) **publicēšana** — darbība, ar kuras palīdzību autortiesību un blakustiesību objektu kopijas ar autortiesību un blakustiesību subjektu piekrišanu kļūst pieejamas sabiedrībai, ievērojot nosacījumu, ka eksemplāru skaits apmierina sabiedrības saprātīgu pieprasījumu atbilstoši šā autortiesību vai blakustiesību objekta raksturam; par autortiesību objektu publicēšanu netiek uzskatīta dramatiska, muzikāli dramatiska darba vai muzikāla darba izpildīšana, audiovizuāla darba demonstrēšana, literāra darba publiska lasīšana, literāra vai mākslas darba raidīšana, mākslas darba demonstrēšana vai arhitektūras darba celtniecība;

14) **publiskošana** — jebkura darbība, ar kuru tieši vai ar attiecīgas tehniskas ierīces palīdzību darbs, izpildījums, fonogramma vai raidījums tiek padarīts pieejams sabiedrībai;

15) **publisks izpildījums** — darba vai cita ar šo likumu aizsargāta objekta priekšnesums, atskaņojums vai kā citādi tieši vai ar jebkuras tehniskas ierīces palīdzību vai procesa starpniecību veikts izmantojums, kas paredzēts vairākiem ar izmantojuma veicēju vai savstarpēji personīgi nesaistītiem sabiedrības locekļiem;

16) **publisks patapinājums** — darba oriģināla, izpildījuma fiksācijas, fonogrammas vai filmas vai to kopiju izmantotāja darbība, ar kuras palīdzību autortiesību vai blakustiesību objekts ar sabiedrībai pieejamu iestāžu starpniecību uz ierobežotu laiku tiek padarīts pieejams neierobežotam personu lokam bez mērķa gūt tiešu vai netiešu ekonomisku vai komerciālu labumu;

17) **reproducēšana** — autortiesību vai blakustiesību objekta vienas kopijas vai vairāku kopiju izgatavošana ar jebkuriem līdzekļiem jebkādā formā un mērogā, pilnībā vai daļēji, arī autortiesību vai blakustiesību objekta vai tā daļas īslaicīga vai pastāvīga uzglabāšana elektroniskā veidā, kā arī trīsdimensiju kopijas izgatavošana no divdimensiju objekta vai divdimensiju kopijas izgatavošana no trīsdimensiju objekta;

18) **reprogrāfiskā reproducēšana** — darba faksimileksemplāru izgatavošana ar jebkura līdzekļa palīdzību fotokopēšanas ceļā, izņemot iespiešanu. Par reprogrāfisku reproducēšanu uzskatāma arī skenēšana vai faksimileksemplāru izgatavošana fotokopēšanas ceļā palielinātā vai samazinātā mērogā;

19) **tehnoloģiskie līdzekļi** — autortiesību vai blakustiesību subjekta, kā arī datu bāzes veidotāja izmantotie tehnoloģiskie aizsardzības līdzekļi (tehnoloģijas, ierīces vai to sastāvdaļas), kurus parasti lieto, lai ierobežotu vai nepieļautu tādas darbības ar autortiesību un blakustiesību objektu, kā arī datu bāzi, kuras nav atļāvis autortiesību vai blakustiesību subjekts, kā arī datu bāzes veidotājs. Tehnoloģiskie līdzekļi uzskatāmi par efektīviem gadījumos, kad autortiesību vai blakustiesību subjekts, kā arī datu bāzes veidotājs kontrolē autortiesību vai blakustiesību objekta, kā arī datu bāzes izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu (ar kodēšanu, trokšņu radīšanu vai citādu autortiesību un blakustiesību objektu vai datu bāzes pārveidošanu vai ar kopiju kontroles mehānismu, ar ko sasniedz aizsardzības mērķi);

20) **vizuālās mākslas oriģināldarbs** — grafiskās vai plastiskās mākslas darbs (glezna, kolāža, zīmējumi, gravīra, litogrāfija, skulptūra, gobelēns, keramikas vai stikla izstrādājums, fotogrāfija u.tml.), ja to izgatavojis pats autors, vai arī darba kopijas, kuras tiek uzskatītas par oriģināldarbiem. Darbu kopijas, kuras ierobežotā daudzumā izgatavojis pats autors vai kuras izgatavotas ar viņa atļauju, tiek uzskatītas par oriģināldarbiem. Šos darbu eksemplārus autors parasti ir numurējis, parakstījis vai kā citādi pienācīgi apzīmējis;

21) **vizuālās mākslas oriģināldarba pārdevējs** — komersants (arī komisionārs), kurš veic izsoli vai kura uzņēmums ir mākslas darbu galerija, mākslas salons, veikals, interneta veikals, izsoļu nams un tamlīdzīgs uzņēmums, kur pircējam tiek piedāvāts iegādāties vizuālās mākslas oriģināldarbu.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.02.2007. un 18.04.2013. likumu, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

2.pants. Autortiesību principi

(1) Autortiesības pieder autoram, tiklīdz darbs ir radīts, neatkarīgi no tā, vai darbs ir pabeigts.

(2) Autortiesības attiecināmas uz literāriem, zinātnes, mākslas un citiem šā likuma 4.pantā minētajiem darbiem, arī nepabeigtiem darbiem, neatkarīgi no darba uzdevuma un vērtības, izpausmes formas vai veida.

(3) Autortiesību piederības apliecināšanai nav nepieciešama reģistrācija, darba speciāla noformēšana vai kādu citu formalitāšu ievērošana.

(4) Autors vai viņa tiesību pārņēmējs savas tiesības uz darbu var apliecināt ar autortiesību aizsardzības zīmi, kuru atveido ar tādu paņēmienu un tādā vietā, lai tā būtu nepārprotami redzama. Šī zīme ietver trīs elementus:

- 1) burtu "c" aplīti;
- 2) autortiesību subjekta vārdu (nosaukumu);
- 3) darba pirmpublicējuma gadu.

(5) Autortiesībām ir personisku un mantisku tiesību raksturs.

(6) Autortiesības tiesiskā režīma ziņā pielīdzināmas tiesībām uz kustamu mantu Civillikuma izpratnē, bet nevar būt par īpašuma prasības objektu.

3.pants. Autortiesību apjoms

(1) Autortiesības uz darbiem, kas izziņoti vai arī nav izziņoti Latvijā, bet atrodas Latvijā jebkādā materializētā formā, ir autoram vai viņa mantiniekiem, kā arī citiem autora tiesību pārņēmējiem.

(2) Autortiesības uz darbiem, kas vienlaikus publicēti ārvalstī un Latvijā, ir autoram vai viņa mantiniekiem, kā arī citiem autora tiesību pārņēmējiem.

(3) Saskaņā ar šā panta otro daļu darbs uzskatāms par vienlaikus publicētu ārvalstī un Latvijā, ja tas Latvijā bijis publicēts 30 dienu laikā pēc tā pirmpublicējuma ārvalstī.

(4) Latvijas pilsoņiem un personām, kurām ir tiesības uz nepilsoņa pasi, vai personām, kurām Latvija ir pastāvīgā dzīvesvieta (domicils), kā arī šo personu tiesību pārņēmējiem tiek atzītas autortiesības uz darbiem, kas izziņoti ārvalstī jebkādā materializētā formā. Citu personu autortiesības uz darbiem, kas izziņoti vai citādi darīti zināmi ārvalstī jebkādā materializētā formā, tiek atzītas saskaņā ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

II nodaļa Aizsargājamie un neaizsargājamie darbi

4.pants. Aizsargājamie darbi

Autortiesību objekts neatkarīgi no izpausmes formas un veida ir šādi autoru darbi:

- 1) literārie darbi (grāmatas, brošūras, runas, datorprogrammas, lekcijas, aicinājumi, ziņojumi, sprediķi un citi līdzīga veida darbi);
- 2) dramatiskie un muzikāli dramatiskie darbi, scenāriji, audiovizuālu darbu literārie projekti;
- 3) horeogrāfiskie darbi un pantomīmas;
- 4) muzikālie darbi ar tekstu vai bez tā;
- 5) audiovizuālie darbi;
- 6) zīmējumi, glezniecības, tēlniecības un grafikas darbi un citi mākslas darbi;
- 7) lietišķās mākslas darbi, dekorācijas un scenogrāfijas darbi;
- 8) dizaina darbi;
- 9) fotogrāfiskie darbi un darbi, kas izpildīti fotogrāfijai līdzīgā veidā;
- 10) celtnu, būvju, arhitektūras darbu skices, meti, projekti un celtnu un būvju risinājumi, citi arhitektūras darinājumi, pilsēt būvniecības darbi un dārzu un parku projekti un risinājumi, kā arī pilnīgi vai daļēji uzceltas būves un realizētie pilsēt būvniecības vai ainavu objekti;
- 11) ģeogrāfiskās kartes, plāni, skices, plastiskie darbi, kas attiecas uz ģeogrāfiju, topogrāfiju un citām zinātnēm;
- 12) citi autoru darbi.

5.pants. Aizsargājamie atvasinātie darbi

(1) Neaizskarot oriģināldarbu autoru tiesības, tiek aizsargāti arī šādi atvasinātie darbi:

- 1) tulkojumi un apdares, pārstrādāti darbi, anotācijas, referāti, kopsavilkumi, apskati, muzikāli aranžējumi, ekranizācijas

un dramtizējumi un tamlīdzīgi darbi;

2) darbu krājumi (enciklopēdijas, antoloģijas, atlanti un tamlīdzīgi darbu krājumi), kā arī datu bāzes un citi salikti darbi, kas materiālu atlases vai izkārtojuma ziņā ir jaunrades rezultāts.

(2) Atvasinātie darbi tiek aizsargāti neatkarīgi no tā, vai uz darbiem, no kuriem tie atvasināti vai kuri iekļauti tajos, ir attiecināma autortiesību aizsardzība.

(3) Datu bāzes, kuru izveidošanai, iegūšanai, pārbaudei vai demonstrēšanai ir bijis nepieciešams būtisks kvalitatīvs vai kvantitatīvs ieguldījums (finansu līdzekļi vai laika un enerģijas patēriņš), neatkarīgi no tā, vai tās ir autortiesību objekts, tiek aizsargātas saskaņā ar šā likuma IX nodaļu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

6.pants. Neaizsargājami darbi

Autortiesības neaizsargā:

1) normatīvos un administratīvos aktus, citus valsts un pašvaldību iestāžu izdotus dokumentus un tiesas nolēmumus (likumus, tiesu spriedumus, lēmumus un citus oficiālus dokumentus), kā arī šo tekstu oficiālos tulkojumus un oficiālās konsolidētās versijas;

2) valsts apstiprinātos, kā arī starptautiski atzītos oficiālos simbolus un zīmes (karogus, ģerboņus, himnas, apbalvojumus), kuru lietošanu nosaka atsevišķi normatīvie akti;

3) kartes, kuru sagatavošanu un lietošanu nosaka normatīvie akti;

4) presē, radio vai televīzijas raidījumos vai citos saziņas līdzekļos sniegto informāciju par dienas jauniem, dažādiem faktiem un notikumiem;

5) idejas, metodes, procesus un matemātiskās koncepcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

III nodaļa

Autors un autora tiesību pārņēmēji

7.pants. Autortiesību subjekti

(1) Darba autors, līdzautori, ieskaitot audiovizuāla darba autorus, atvasināto darbu autori, viņu mantinieki un citi autora tiesību pārņēmēji var būt autortiesību subjekti.

(2) Autortiesību subjekti autortiesības uz darbu īsteno paši vai ar savu pārstāvju starpniecību (arī ar autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību).

8.pants. Autortiesību prezumpcija

(1) Persona, kuras vārds vai vispārāzīts pseidonīms ir norādīts uz publiskota vai publicēta darba vai reproducēta darba, uzskatāma par darba autoru, ja nav pierādīts pretējais.

(2) Ja darbs ir publiskots vai publicēts, nenorādot autoru, autora vārdā un interesēs darbojas redaktors, bet, ja arī redaktors nav norādīts, — izdevējs vai autora pilnvarota persona. Šis nosacījums ir spēkā līdz brīdim, kad darba autors atklāj savu personību un piesaka autorību.

9.pants. Līdzautori

(1) Ja darbam ir divi vai vairāki autori un katra autora individuālais ieguldījums darba radīšanā nav norobežojams kā neatkarīgs darbs, autortiesības uz darbu pieder visiem līdzautoriem kopīgi.

(2) Ja katra autora individuālais ieguldījums ir neatkarīgs darbs, autortiesības uz savu individuālo ieguldījumu kā neatkarīgu darbu ir katram autoram.

(3) Aizsardzību pret autortiesību pārkāpumiem var realizēt jebkurš līdzautors neatkarīgi no pārējiem līdzautoriem.

(4) Ja viens no autoriem atsakās pabeigt savu darba daļu darba radīšanas procesā vai no viņa neatkarīgu iemeslu dēļ to nevar pabeigt, viņš nedrīkst kavēt sava darba daļas izmantošanu visa darba pabeigšanai. Šim autoram ir autortiesības uz viņa darba daļu, kā arī uz atbildību par to, ja līgumā nav noteikts citādi.

10.pants. Salikta darba sastādītājs

(1) Sastādītājam, kura jaunrades rezultāts ir materiālu atlase vai izkārtojums, ir autortiesības uz attiecīgā saliktā darba sastādījumu.

(2) Krājumos un citos saliktos darbos iekļauto darbu autori saglabā autortiesības katrs uz savu darbu un var to patstāvīgi izmantot arī neatkarīgi no attiecīgā krājuma vai saliktā darba.

(3) Sastādītāja autortiesības nerada šķēršļus citām personām patstāvīgi veikt to pašu darbu un materiālu atlasu un izkārtojumu.

11.pants. Audiovizuāla darba autori

(1) Audiovizuāla darba autori ir režisors, scenārija autors, dialogu autors, attiecīgajam audiovizuālajam darbam radīta muzikāla darba (ar tekstu vai bez tā) autors, kā arī citas personas, kas jaunrades rezultātā devušas savu ieguldījumu darba tapšanā.

(2) Par audiovizuāla darba autoru nevar atzīt šā darba producentu.

(3) Audiovizuāla darba autori, izņemot šim audiovizuālajam darbam radītā muzikālā darba autoru, saglabā autora personiskās tiesības katrs uz savu darbu, bet nevar to patstāvīgi izmantot neatkarīgi no audiovizuālā darba kopumā, ja līgumā ar audiovizuālā darba producentu nav noteikts citādi. Muzikāla darba autors saglabā gan autora personiskās tiesības, gan autora mantiskās tiesības. Scenārija autors savu darbu var izmantot cita veida darbā, ja vien līgumā nav noteikts citādi.

12.pants. Darba devēja uzdevumā radīta darba autors

(1) Ja autors, būdams darba attiecībās ar darba devēju, ir radījis darbu, pildot darba pienākumus, personiskās un mantiskās tiesības uz šo darbu pieder autoram, izņemot šā panta otrajā daļā noteikto gadījumu. Autora mantiskās tiesības atbilstoši līgumam var nodot darba devējam.

(2) Ja datorprogrammu izstrādājis darbinieks, pildot darba uzdevumu, visas šādā veidā radītās datorprogrammas autora mantiskās tiesības pieder darba devējam, ja vien līgumā nav paredzēts citādi.

13.pants. Autora līgums par pasūtītu darbu

(1) Ja noslēgts autora līgums par pasūtītu darbu, autoram jāizpilda viņam pasūtītais darbs saskaņā ar līguma noteikumiem un jānodod tas pasūtītājam izmantošanai līgumā noteiktajā termiņā un norādītajā kārtībā.

(2) Autora pienākums ir personiski izpildīt viņam pasūtīto darbu.

(3) Līdzautorus pieaicināt un līdzautoru sastāvu mainīt drīkst tikai ar pasūtītāja rakstveida piekrišanu, ja tas nepieciešams darba izpildei un līgumā nav paredzēts citādi. Ja autors neievēro pienākumu personiski izpildīt darbu, pasūtītājs var uzteikt līgumu.

IV nodaļa Autora tiesības

14.pants. Autora personiskās tiesības

(1) Darba autoram ir neatsavināmas autora personiskās tiesības uz:

1) autorību — tiesības tikt atzītam par autoru;

2) izlemšanu, vai darbs tiks izziņots un kad tas tiks izziņots;

3) darba atsaukšanu — tiesības pieprasīt, lai darba izmantošana tiek pārtraukta, ar noteikumu, ka autors sedz zaudējumus, kas pārtraukšanas dēļ radušies izmantotājam;

4) vārdu — tiesības pieprasīt, lai viņa vārds būtu pienācīgi norādīts visās kopijās un jebkurā ar viņa darbu saistītā publiskā pasākumā, vai pieprasīt pseidonīma lietošanu vai anonimitāti;

5) darba neizskaramību — tiesības atļaut vai aizliegt izdarīt jebkādus pārveidojumus, grozījumus un papildinājumus gan pašā darbā, gan tā nosaukumā;

6) pretdarbību (arī uz vienas pusē atkāpšanos no līguma, neatlīdzinot zaudējumus) jebkurai sava darba izkropļošanai, sagrozīšanai vai citādi pārveidošanai, kā arī tādai autora tiesību aizskaršanai, kas var kaitēt autora godam vai cieņai.

(2) Neviena no šā panta pirmajā daļā minētajām tiesībām autora dzīves laikā nevar pāriet citai personai.

15.pants. Autora mantiskās tiesības

(1) Autoram, izņemot datorprogrammas vai datu bāzes autoru, attiecībā uz sava darba izmantošanu ir šādas izņēmuma tiesības:

- 1) publiskot darbu;
- 2) publicēt darbu;
- 3) publiski izpildīt darbu;
- 4) izplatīt darbu;
- 5) raidīt darbu;
- 6) retranslēt darbu;
- 7) padarīt darbu pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tam var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 8) iznomāt, izīrēt vai publiski patapināt darba oriģinālu vai kopijas, izņemot trīsdimensiju arhitektūras darbus un lietišķās mākslas darbus;
- 9) tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt darbu;
- 10) tulkot darbu;
- 11) aranžēt, dramatisēt, ekranizēt vai citādi pārveidot darbu.

(2) Datorprogrammas autoram attiecībā uz datorprogrammas izmantošanu ir šādas izņēmuma tiesības:

- 1) izplatīt datorprogrammu;
- 2) padarīt datorprogrammu pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tai var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 3) iznomāt, izīrēt un publiski patapināt datorprogrammu;
- 4) īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt datorprogrammu (ciktāl datorprogrammas ielādēšana, demonstrēšana, izmantošana, pārraidīšana vai glabāšana prasa to reproducēt, ja šādu darbību rakstveidā atļauj tiesību subjekts);
- 5) tulkot, adaptēt un jebkādi citādi pārveidot datorprogrammu un reproducēt šādi iegūtos rezultātus (ciktāl tas nav pretrunā ar tās personas tiesībām, kura pārveido datorprogrammu).

(3) Datu bāzes autoram attiecībā uz datu bāzes izmantošanu ir šādas izņēmuma tiesības atļaut vai aizliegt:

- 1) publiskot vai demonstrēt datu bāzi;
- 2) izplatīt datu bāzi;
- 3) padarīt datu bāzi pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tai var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 4) īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt datu bāzi;
- 5) tulkot, adaptēt vai jebkādi citādi pārveidot datu bāzi, kā arī reproducēt, izplatīt, publiskot, demonstrēt vai izrādīt šo darbību rezultātu.

(4) Autoram ir tiesības izmantot savu darbu jebkādā veidā, atļaut vai aizliegt tā izmantošanu, saņemt atlīdzību par atļauju izmantot savu darbu un par darba izmantošanu, izņemot likumā paredzētos gadījumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

16.pants. Autora tiesību pāreja

(1) Autora mantiniekiem pāriet tiesības izziņot un izmantot darbu un saņemt atlīdzību par atļauju izmantot darbu, kā arī par darba izmantošanu. Autora mantiniekiem ir tiesības aizsargāt autora personiskās tiesības.

(2) Citiem autora tiesību pārņēmējiem (arī juridiskajām personām) var pāriet tikai šā likuma 15.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteiktās tiesības.

(3) Autora tiesības nav saistītas ar īpašumtiesībām uz materiālo objektu, kurā darbs ir izteikts. Autora tiesības uz darbu, kas izteikts kādā materiālā objektā, šķiramas no šā objekta valdījuma. Materiālā objekta (arī darba pirmās fiksācijas eksemplāra) valdījuma pāreja pati par sevi nerada šā darba autora tiesību pāreju.

17.pants. Neatsavināmas autora tiesības saņemt atlīdzību vizuālās mākslas oriģināldarba publiskas tālākpārdošanas gadījumā (*droit de suite*)

(1) Autors saglabā neatsavināmas tiesības saņemt atlīdzību par atsavinātu vizuālās mākslas oriģināldarbu, kas pārgājis citas personas īpašumā. Vienošanās par autora atteikšanos no tiesībām uz atlīdzību uz turpmāko laiku nav spēkā. Par pirmo šā darba atsavināšanu uzskatāma vizuālās mākslas oriģināldarba īpašumtiesību pāreja no autora citai personai par atlīdzību vai bez tās.

(2) Pēc vizuālās mākslas oriģināldarba pirmās atsavināšanas, oriģināldarbu publiski pārdodot tālāk (izsolē, ar mākslas darbu galerijas, mākslas salona, veikala, interneta veikala, izsoļu nama un tamlīdzīga uzņēmuma starpniecību), autoram ir tiesība saņemt atlīdzību:

- 1) 5 procentus par tālākpārdošanas cenas daļu līdz EUR 50 000,00 ekvivalentam latos;
- 2) 3 procentus par tālākpārdošanas cenas daļu no EUR 50 000,01 līdz EUR 200 000,00 ekvivalentam latos;
- 3) 1 procentu par tālākpārdošanas cenas daļu no EUR 200 000,01 līdz EUR 350 000,00 ekvivalentam latos;
- 4) 0,5 procentus par tālākpārdošanas cenas daļu no EUR 350 000,01 līdz EUR 500 000,00 ekvivalentam latos;
- 5) 0,25 procentus par tālākpārdošanas cenas daļu, kas pārsniedz EUR 500 000,00 ekvivalentu latos.

(3) Ikreizējā atlīdzības summa par vienu vizuālās mākslas oriģināldarbu nedrīkst pārsniegt summu, kas ir ekvivalenta EUR 12 500,00.

(4) Par pārdošanas cenu tiek uzskatīta naudas summa (bez nodokļiem), kuru saņem vizuālās mākslas oriģināldarba pārdevējs.

(5) Vizuālās mākslas oriģināldarba pārdevējam ir pienākums 10 dienu laikā pēc darba pārdošanas samaksāt atlīdzību mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, kas administrē šīs tiesības.

(6) Pēc šo tiesību administrējošās mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pieprasījuma pārdevējam (arī veikalam, galerijai, salonam u.tml.) ir pienākums sniegt informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu atlīdzības administrēšanu. Šāds pieprasījums veicams triju gadu laikā pēc vizuālās mākslas oriģināldarba pārdošanas.

(7) Vizuālās mākslas oriģināldarba eksemplāra īpašniekam ir pienākums dot atsavinātā darba autoram iespēju īstenot tiesības reproducēt darbu, kā arī izstādīt darbu personaliztādē. Autoram ir pienākums pašam nodrošināt darba saglabāšanu, nogādājot to uz reproducēšanas vai izstādes vietu un atpakaļ, ja līgumā nav noteikts citādi.

(8) Šajā pantā minētās tiesības attiecināmas uz ārvalstu autoriem un viņu mantiniekiem tikai tādā gadījumā, ja konkrētajā valstī aizsargā Latvijas autoru un viņu mantinieku vizuālās mākslas oriģināldarba publiskas tālākpārdošanas tiesības.

(9) Pēc autora nāves šajā pantā minētās tiesības ir autora mantiniekiem.

(22.04.2004. likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.02.2007. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

17.¹ pants. Naudas zīmes

(1) Latvijas Bankai pieder autortiesības uz lata naudas zīmēm. Latvijas Bankas autortiesības neaizskar naudas zīmēs izmantoto attēlu autoru tiesības tikt atzītiem par autoriem.

(2) Naudas zīmes aizliegts jebkādā veidā reproducēt, izņemot gadījumu, kad Latvijas Banka, Eiropas Centrālā banka, centrālā banka vai valsts, kas emitējusi šīs naudas zīmes, sniegusi rakstveida atļauju vai tiek ievērotas Latvijas Bankas, Eiropas Centrālās bankas vai attiecīgās valsts naudas zīmju reproducēšanas prasības. Uz naudas zīmēm neattiecas autora mantisko tiesību ierobežojumi.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

V nodaļa

Autora mantisko tiesību ierobežojumi

18.pants. Autora mantisko tiesību ierobežošanas principi

(1) Autora tiesības atļaut vai aizliegt sava darba izmantošanu un saņemt atlīdzību par tā izmantošanu var ierobežot šajā likumā noteiktajos gadījumos.

(2) Šajā nodaļā noteiktos autora mantisko tiesību ierobežojumus piemēro tādā veidā, lai tie nebūtu pretrunā ar autora darba normālas izmantošanas noteikumiem un nepamatoti neierobežotu autora likumīgās intereses.

(3) Šaubu gadījumā pieņemams, ka autora tiesības uz darba izmantošanu vai atlīdzības saņemšanu nav ierobežotas.

(4) Ja darba izmantotājam šā likuma 20.panta pirmās daļas 1.punktā, 21. — 24. un 27.pantā noteiktajos gadījumos ir tiesības izmantot darbu, bet viņš šīs tiesības nevar īstenot autora izmantoto efektīvo tehnoloģisko līdzekļu dēļ, viņam ir tiesības lūgt, lai autors dod pieeju šiem darbiem, ievērojot autora mantisko tiesību ierobežojumus. Autors var atteikties dot šādu iespēju, ja darba izmantošana ir pretrunā ar šā panta otrās daļas noteikumiem.

(5) Ja darba izmantotājs un autors nevar panākt vienošanos par šā panta ceturtajā daļā noteikto, viņi var vērsties pie vidutāja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

19.pants. Autora darba izmantošana bez autora piekrišanas un atlīdzības

(1) Autortiesības nav uzskatāmas par pārkāptām, ja bez autora piekrišanas un bez atlīdzības šajā likumā noteiktajā kārtībā:

- 1) darbs tiek izmantots informatīviem mērķiem, ievērojot šā likuma 20.panta noteikumus;
- 2) darbs tiek izmantots izglītības un pētniecības mērķiem, ievērojot šā likuma 21.panta noteikumus;
- 3) darbs tiek reproducēts, lai to varētu izmantot redzes vai dzirdes invalīdi;
- 4) darbs tiek izmantots bibliotēku, arhīvu un muzeju vajadzībām;
- 5) darbs tiek reproducēts tiesvedības mērķiem;
- 6) tiek izmantots publiski pieejams vai izstādīts darbs;
- 7) darbs tiek izmantots publiskā izpildījumā valstisku vai reliģisku ceremoniju laikā, kā arī izglītības iestādēs nepastarpinātā mācību procesā;
- 8) darbu īslaicīgi izmanto raidorganizācija;
- 9) darbs tiek parādēts vai kariķēts;
- 10) datorprogrammas tiek izmantotas reproducēšanai, tulkošanai un citādi pārveidošanai saskaņā ar šā likuma 29.pantu;
- 11) tiek nodrošināta datorprogrammas sadarbība;
- 12) darba atsavināšana citai personai notiek atkārtoti, izņemot šā likuma 17.pantā noteikto.

(2) *(Izslēgta ar 22.04.2004. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

19.1 pants. Darba publisks patapinājums

(1) Autortiesības nav uzskatāmas par pārkāptām, ja bez autora piekrišanas, bet samaksājot viņam taisnīgu atlīdzību, publicēts darbs tiek izmantots publiskam patapinājumam.

(2) Ministru kabinets nosaka šā panta pirmajā daļā minētās atlīdzības aprēķināšanas kārtību attiecībā uz valsts, pašvaldību vai citu atvasinātu publisku personu un privātajām bibliotēkām, kā arī atlīdzības izmaksāšanas kārtību un proporcionālo sadali starp autoriem, izpildītājiem, fonogrammu producentiem un filmu producentiem.

(3) Atlīdzība par publicēta darba izmantošanu publiskam patapinājumam valsts, pašvaldību, atvasinātu publisku

personu un privātajās bibliotēkās maksājama uz mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas norādīto kontu kredītiestādē.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.02.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

20.pants. Darba izmantošana informatīviem mērķiem

(1) Obligāti norādot izmantotā darba nosaukumu un autora vārdu, kā arī ievērojot šā likuma 14.panta un 18.panta otrās daļas noteikumus, atļauts:

- 1) reproducēt publiskotus un publicētus darbus citātu un fragmentu veidā zinātniskos, pētniecības, polemiskos un kritiskos nolūkos, kā arī ziņu raidījumos un aktuālo notikumu apskatos izmantošanas mērķim atbilstošā apjomā;
- 2) publicēt, raidīt vai citādi darīt zināmas publiski teiktas politiskas runas, aicinājumus, ziņojumus un citus analogiskus darbus informatīvam mērķim atbilstošā apjomā;
- 3) fiksēt, publiskot un publicēt aktuālos notikumus fotogrāfijas darbos, raidorganizācijai — raidīt darbus, kas kļuvuši redzami vai dzirdami aktuālo notikumu gaitā, informatīvam mērķim atbilstošā apjomā.

(2) Šā panta noteikumi neattiecas uz datorprogrammām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

21.pants. Darba izmantošana izglītības un pētniecības mērķiem

(1) Obligāti norādot izmantotā darba nosaukumu un autora vārdu, kā arī ievērojot šā likuma 18.panta otrās daļas noteikumus, atļauts izziņotus vai publicētus darbus vai to fragmentus izmantot izglītības standartiem atbilstošās mācību grāmatās, radio un televīzijas raidījumos, audiovizuālos darbos, vizuālos uzskates līdzekļos un tamlīdzīgi, kas tiek speciāli radīti un izmantoti izglītības un pētniecības iestādēs nepastarpinātā mācību un pētniecības procesā to darbības mērķim atbilstošā apjomā nekomerciālos nolūkos.

(2) Šā panta noteikumi neattiecas uz datorprogrammām.

22.pants. Darba reproducēšanas tiesības redzes un dzirdes invalīdu vajadzībām

Ievērojot šā likuma 18.panta otrās daļas noteikumu, redzes un dzirdes invalīdu organizācijas, kā arī bibliotēkas, kuras sniedz pakalpojumus redzes un dzirdes invalīdiem, bez autora piekrišanas un bez atlīdzības samaksas drīkst nekomerciālos nolūkos reproducēt un izplatīt darbu šiem invalīdiem uzveramā formā, ciktāl tas nepieciešams attiecīgās invaliditātes gadījumā.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

23.pants. Darbu izmantošana bibliotēku, arhīvu un muzeju vajadzībām

(1) Ievērojot šā likuma 18.panta otrās daļas noteikumus, ikvienai bibliotēkai, arhīvam vai muzejam atļauts bez tieša vai netieša komerciāla nolūka reproducēt to krājumā esošu darbu, lai to saglabātu, kā arī lai aizstātu attiecīgās vai citas bibliotēkas, arhīva vai muzeja krājumā esošu darbu, kas sabojāts vai kļuvis nelietoājams, ar nosacījumu, ka nav iespējams kopiju iegūt citā pieņemamā veidā un reproducēšana tiek atkārtota atsevišķos un savstarpēji nesaistītos gadījumos. Reproducēt ciparu formātā atļauts tikai tādus darbus, kuri publicēti Latvijā un nav pieejami komerciālā aprīvē, ciktāl vienošanās ar autoru nenosaka citādi.

(2) Bez autora atļaujas valsts, pašvaldības vai citas atvasinātas publiskas personas bibliotēkai, arhīvam vai muzejam atļauts bez tieša vai netieša komerciāla nolūka to krājumā esošos darbus, kā arī to kopijas, kas izgatavotas saskaņā ar šā panta pirmo daļu, pēc pieprasījuma izmantošanai zinātniska pētījuma vai pašizglītības nolūkā padarīt pieejamus fiziskajām personām, kurām ir autorizēta pieeja attiecīgās bibliotēkas, arhīva vai muzeja telpās īpaši ierīkotiem datoriem. Šo pakalpojumu attiecīgā bibliotēka, arhīvs vai muzejs nodrošina, izmantojot tikai īpaši aizsargātus iekšējos tīklus.

(3) Šā panta otrās daļas noteikums attiecas arī uz valsts vienotajā bibliotēku informācijas sistēmā iekļautajām reģistrētām valsts, pašvaldību un citu atvasinātu publisku personu bibliotēkām, kurām slēgtā tīklā pieejama Latvijas digitālā bibliotēka.

(4) Lai nodrošinātu šā panta otrās daļas noteikuma izpildi un atlīdzības maksāšanu atbilstoši šā likuma 19.¹ pantam, valsts un pašvaldību bibliotēkas veic bibliotēku lietotājiem izsniegto darbu uzskaiti saskaņā ar Bibliotēku likuma 15.panta noteikumiem.

(5) Šā panta noteikumi neattiecas uz datorprogrammām.

(06.12.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

24.pants. Darba reproducēšana tiesvedības mērķiem

(1) Bez autora atļaujas un bez autoratlīdzības samaksas ir atļauts darbu reproducēt tiesvedības mērķiem atbilstošā apjomā.

(2) Šā panta noteikumi neattiecas uz datorprogrammām.

25.pants. Publiski izstādīta darba izmantošana

(1) Publiskās vietās pastāvīgi izstādīta arhitektūras, fotogrāfijas, vizuālās mākslas, dizaina, kā arī lietišķās mākslas darba attēlojumu drīkst izmantot personiskai lietošanai, informācijā ziņu raidījumos vai aktuālo notikumu apskatos vai ietvert darbos nekomerciālā nolūkā.

(2) Šajā pantā minētais neattiecas uz gadījumiem, kad darba attēlojums ir objekts tālākai darba atkārtošanai, raidorganizācijām raidīšanai vai darba attēlu izmantošanai komerciālos nolūkos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

26.pants. Darba brīva izmantošana publiskā izpildījumā

Ievērojot šā likuma 18.panta otrās daļas noteikumus, bez autora piekrišanas un bez autoratlīdzības samaksas atļauts publiski izpildīt darbu:

1) valstisku vai reliģisku ceremoniju laikā šādu ceremoniju raksturam atbilstošā apjomā;

2) izglītības programmas īstenošanas ietvaros mācību procesam atbilstošā apjomā nekomerciālam nolūkam, obligāti norādot izmantotā darba nosaukumu un autora vārdu un ievērojot nosacījumu, ka darbs tiek publiski izpildīts auditorijai, kurā ir tikai pedagogi, izglītojamie vai personas, kas tieši saistītas ar attiecīgās izglītības programmas īstenošanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

27.pants. Brīvs ieraksts īslaicīgai izmantošanai raidorganizācijām

(1) Ievērojot šā likuma 18.panta otrās daļas noteikumus, raidorganizācija drīkst izdarīt to darbu īslaicīgus ierakstus, kurus šai raidorganizācijai ir tiesības izmantot raidīšanai, ja šādus ierakstus raidorganizācija izdara par saviem līdzekļiem savām vajadzībām.

(2) Raidorganizācijas pienākums ir viena mēneša laikā pēc tādu ierakstu izgatavošanas tos iznīcināt, ja par ilgāku glabāšanas laiku nav bijusi vienošanās ar darba autoru.

(3) Darba ierakstus ar īpašu dokumentālu vai kultūrvēsturisku nozīmi var saglabāt oficiālos arhīvos bez vienošanās ar darba autoru, bet šādu darbu izmantošanai ir nepieciešama autora atļauja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

28.pants. Darba reproducēšana tehniskai izmantošanai raidorganizācijā

(Izslēgts ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

29.pants. Ierobežojumi attiecībā uz datorprogrammu reproducēšanas, tulkošanas, adaptēšanas un jebkādas citādas pārveidošanas tiesībām

(1) Ja līgumā nav paredzēts citādi un datorprogrammas izmantošanas tiesības iegūtas likumīgi, tās reproducēšanai, tulkošanai, adaptēšanai vai jebkādai citādi pārveidošanai un šo darbību rezultātu reproducēšanai nav nepieciešama īpaša autortiesību subjekta atļauja, ja vien šīs darbības (arī kļūdu labošana) ir nepieciešamas datorprogrammas lietošanai paredzētajam mērķim.

(2) Datorprogrammas izmantošanas tiesību likumīgajam ieguvējam, slēdzot līgumu, nedrīkst aizliegt izgatavot rezerves kopiju, ja šī kopija nepieciešama datorprogrammas lietošanai.

(3) Persona, kurai ir tiesības lietot datorprogrammu, bez autortiesību subjekta atļaujas drīkst novērot, pētīt vai pārbaudīt, kā programma funkcionē, lai atklātu idejas un principus, uz kuriem balstīti jebkādi datorprogrammas elementi, ja šī persona attiecīgās darbības veic, datorprogrammu ielādējot, demonstrējot, izmantojot, pārraidot vai glabājot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

30.pants. Datorprogrammu sadarbības nodrošināšana

(1) Autortiesību subjekta atļauja nav nepieciešama, ja bez datorprogrammas koda reproducēšanas vai tā formas mainīšanas nav iespējams iegūt vajadzīgo informāciju, lai panāktu neatkarīgi radītas datorprogrammas sadarbību ar citām datorprogrammām. Šāda izmantošana pieļaujama, ievērojot šādu noteikumu kopumu:

- 1) attiecīgās darbības veic persona, kas likumīgi ieguvusi tiesības izmantot datorprogrammas kopiju;
- 2) sadarbības panākšanai vajadzīgā informācija iepriekš nav bijusi viegli pieejama;
- 3) šīm darbībām ir pakļautas tikai tās datorprogrammas daļas, kas vajadzīgas sadarbības panākšanai.

(2) Saskaņā ar šā panta pirmās daļas noteikumiem iegūto informāciju nedrīkst:

- 1) izmantot citiem mērķiem kā tikai sadarbības panākšanai ar neatkarīgi radītu datorprogrammu;
- 2) izpaust citām personām, izņemot gadījumu, kad tas nepieciešams sadarbības panākšanai ar neatkarīgi radītu datorprogrammu;
- 3) izmantot nolūkā izstrādāt, ražot vai pārdot būtiski līdzīgu datorprogrammu vai veikt kādu citu darbību, ar kuru tiek pārkāptas autortiesības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

31.pants. Ierobežojumi attiecībā uz datu bāzēm

(1) Likumīgs datu bāzes vai tās eksemplāra lietotājs bez datu bāzes autora atļaujas var veikt darbības, kas vajadzīgas, lai piekļūtu datu bāzes saturam un to izmantotu. Ja datu bāzes likumīgajam lietotājam ir atļauts izmantot tikai daļu no datu bāzes, iepriekšminētais noteikums attiecas tikai uz šo daļu.

(2) Vienošanās, kas ir pretēja šā panta noteikumiem, nav spēkā.

32.pants. Izplatīšanas tiesību izbeigšanās

Tiesības izplatīt darbu izbeidzas ar brīdi, kad darbs pirmo reizi ticis pārdots vai citādi atsavināts Eiropas Savienībā, ja to izdarījis pats autors vai ja tas izdarīts ar viņa piekrišanu. Šis nosacījums attiecas tikai uz tiem konkrētajiem materiālos objektos ietvertiem darbiem vai to kopijām, kuras ir pārdotas vai citādi atsavinātas.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

33.pants. Darba īslaicīga reproducēšana

Bez autora piekrišanas un bez atlīdzības ir atļauts īslaicīgi reproducēt darbu, ja darba reproducēšana ir tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska sastāvdaļa un reproducēšanas mērķis ir atļaut starpnieka veiktu darba pārsūtīšanu datortīklā starp trešajām personām vai likumīgu izmantošanu un ja šai reproducēšanai nav patstāvīgas ekonomiskas nozīmes.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

34.pants. Nesēja atlīdzība

(1) Bez autora piekrišanas fiziskajai personai atļauts darbus, kas iekļauti tiesiski iegūtā filmā vai fonogrammā vai arī citā aizsargājamā darba izpausmes formā, kā arī vizuālos darbus reproducēt (tai skaitā ciparu formātā) vienā kopijā personiskai lietošanai bez tieša vai netieša komerciāla nolūka. Šādas kopijas izgatavošanā nedrīkst iesaistīt citas personas. Autori ir tiesīgi saņemt taisnīgu atlīdzību par šādas kopijas izgatavošanu (nesēja atlīdzība).

(2) Nesēja atlīdzību par reproducēšanu personiskai lietošanai maksā šādai reproducēšanai izmantojamo iekārtu un tukšo materiālo nesēju (skaņu ierakstu kasetes, videolentes vai videokasetes, lāzeru diskus, kompaktdiskus, minidiskus u.tml.) izgatavotāji un personas, kas tos ievie Latvijā.

(3) Nesēja atlīdzība netiek maksāta, ja šā panta otrajā daļā minētās iekārtas un tukšie materiālie nesēji tiek ievesti izmantošanai profesionālā darbībā raidorganizācijās vai iekārtas un tukšie materiālie nesēji tiek ievesti vairumā darbu reproducēšanai komerciālos nolūkos, kā arī tad, ja fiziskās personas tos ievie nekomerciālos nolūkos.

(4) Ja šā panta otrajā daļā minētās iekārtas un tukšie materiālie nesēji neizmantojami tiek izvesti no Latvijas, personām, kuras samaksājušas nesēja atlīdzību, ir tiesības to saņemt atpakaļ.

(5) Šā panta otrajā daļā minēto iekārtu un tukšo materiālo nesēju pārdevējam pēc mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pieprasījuma ir pienākums pierādīt, ka nesēja atlīdzība par minētajām iekārtām un tukšajiem materiālajiem nesējiem ir samaksāta.

(6) Ja pārdevējs nevar pierādīt, ka nesēja atlīdzība ir samaksāta, tā jāmaksā pārdevējam. Šajā gadījumā pārdevējs ir tiesīgs vērsties ar regresa prasību pret izgatavotāju vai personu, kura minētās iekārtas un tukšos materiālos nesējus ieved Latvijā.

(7) Nesēja atlīdzības lielumu, iekasēšanas, atmaksāšanas un izmaksāšanas kārtību, kā arī proporcionālo sadali starp autoriem, izpildītājiem un fonogrammu un filmu producentiem nosaka Ministru kabinets.

(8) Šā panta noteikumi neattiecas uz datorprogrammām un datubāzēm.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

35.pants. Atlīdzība par darbu reprogrāfisko reproducēšanu

(1) Bez autora piekrišanas fiziskajai personai atļauts publicētus darbus, izņemot notis, reprogrāfiski reproducēt personiskai lietošanai bez tieša vai netieša komerciāla nolūka. Darbus reprogrāfiski reproducēt fiziskās personas labā un tās personiskai lietošanai drīkst personas, kuru valdījumā vai lietošanā ir reprogrāfiskai reproducēšanai paredzētās iekārtas un kuras nodrošina šādas reproducēšanas pieejamību fiziskajām personām par maksu vai bez tās. Autori un izdevēji ir tiesīgi saņemt taisnīgu atlīdzību par reprogrāfisko reproducēšanu.

(2) Atlīdzību par reprogrāfisko reproducēšanu maksā personas, kuru valdījumā vai lietošanā ir reprogrāfiskai reproducēšanai paredzētās iekārtas un kuras nodrošina šādas reproducēšanas pieejamību fiziskajām personām par maksu vai bez tās.

(3) Par reprogrāfisko reproducēšanu maksājamās atlīdzības lielumu, kā arī tās iekasēšanas, atmaksāšanas un izmaksāšanas kārtību pēc vienošanās ar šā panta otrajā daļā minētajām personām vai ar šādu personu apvienību nosaka autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

(4) Ministru kabinets izveido komisiju, kas pārstāv valsts pārvaldi un vienojas ar mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju par attiecīgās atlīdzības noteikšanas kritērijiem un lielumu. Komisijas sastāvā iekļauj Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Tieslietu ministrijas un Finanšu ministrijas pārstāvjus. Komisijas panākto vienošanos apstiprina Ministru kabinets.

(5) Atlīdzību iekasē, sadala un autoriem un izdevējiem izmaksā viena mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas saņēmusi Kultūras ministrijas atļauju atbilstoši šā likuma 67.pantam.

(6) Iekasēto atlīdzību starp autoriem un izdevējiem sadala, pamatojoties uz Nacionālajā kopkatalogā iekļautiem iespieddarbiem, kas piegādāti Latvijas Nacionālajai bibliotēkai saskaņā ar Obligāto eksemplāru likumu, un ievērojot šādus nosacījumus:

1) veicot sadali, ņem vērā Nacionālajā kopkatalogā iekļauto darbu skaitu un Latvijas Nacionālās bibliotēkas apkopoto informāciju par iespiedlokšņu skaitu, bet neņem vērā darbu saturu;

2) autori un izdevēji vienojas par proporcionālo sadali atsevišķi periodiskajiem un neperiodiskajiem darbiem, ievērojot šā panta 1.punkta nosacījumus.

(06.12.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

VI nodaļa Autortiesību termiņš

36.pants. Vispārīgie noteikumi par autortiesību termiņu

(1) Autortiesības ir spēkā visu autora dzīves laiku un 70 gadus pēc autora nāves, izņemot šā likuma 37.pantā minētos gadījumus.

(2) Ja valsts, kurā darbs ir radīts, saskaņā ar Bernes konvencijas "Par literatūras un mākslas darbu aizsardzību" 5.panta ceturto daļu nav Eiropas Savienības dalībvalsts un darba autors nav Eiropas Savienības pilsonis, šā darba aizsardzības termiņš Eiropas Savienībā izbeidzas dienā, kad beidzas aizsardzība, ko piešķir darba izcelsmes valsts, bet nevar būt ilgāks par šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

37.pants. Autortiesību termiņš attiecībā uz atsevišķiem darbu veidiem

(1) Autortiesības uz audiovizuālu darbu ir spēkā 70 gadus pēc tam, kad mirusi pēdējā no šīm personām:

1) režisors;

- 2) scenārija autors;
- 3) dialogu autors;
- 4) audiovizuālam darbam radīta muzikāla darba autors.

(2) Autortiesības uz darbu, kas likumīgi kļuvis pieejams sabiedrībai anonīmi vai ar pseidonīmu, ir spēkā 70 gadus no brīža, kad tas likumīgi kļuvis pieejams sabiedrībai. Ja minētajā laikā autors, kura darbs likumīgi kļuvis pieejams sabiedrībai anonīmi vai ar pseidonīmu, atklāj savu personību vai viņa personība vairs nerada šaubas, tiek piemēroti šā likuma 36.panta pirmās daļas noteikumi.

(3) Autortiesības uz darbu, ko radījuši līdzautori, ir spēkā visu līdzautoru dzīves laiku un 70 gadus pēc pēdējā, pārējos līdzautorus pārdzīvojušā līdzautora nāves.

(4) Autoriem, kuru darbi Latvijā bija aizliegti vai kuru izmantošana no 1940.gada jūnija līdz 1990.gada maijam bija ierobežota, no autortiesību noilguma termiņa tiek atskaitīti aizlieguma vai ierobežojuma gadi.

(5) Autortiesības uz darbiem, kuru autortiesību aizsardzības termiņš sākas no likumīgas publicēšanas brīža un kuri publicēti sējumos, daļās, laidienos vai epizodēs, ir spēkā katram sējumam, daļai, laidienam vai epizodei atsevišķi.

(6) Darbam, kura aizsardzības termiņš netiek aprēķināts no autora vai autoru nāves brīža, aizsardzība ir beigusies, ja 70 gadu laikā pēc šā darba radīšanas tas likumīgi nav kļuvis pieejams sabiedrībai.

(7) Ikviens persona, kura pēc autortiesību termiņa izbeigšanās likumīgi publicē vai publisko iepriekš nepublicētu darbu, iegūst tiesības, kas pielīdzināmas autora mantiskajām tiesībām un ir spēkā 25 gadus pēc darba pirmās publicēšanas vai publiskošanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

38.pants. Autortiesību termiņa aprēķināšana

Šajā nodaļā paredzētā autortiesību termiņa tecējums sākas tā gada 1.janvārī, kas seko pēc tiesību rašanās brīža (juridiskā fakta), un beidzas tā gada 31.decembrī, kurā izbeidzas šā likuma 36. un 37.pantā minētie termiņi.

39.pants. Darbi, attiecībā uz kuriem izbeidzies autortiesību termiņš

(1) Darbus, attiecībā uz kuriem izbeidzies autortiesību termiņš, var brīvi izmantot jebkura persona, ievērojot autora tiesības uz vārdu un darba neaizskaramību saskaņā ar šā likuma 14.panta noteikumiem.

(2) Autoratlīdzība par šādu darbu izmantošanu netiek maksāta.

VII nodaļa Darba izmantošanas tiesības

40.pants. Darba izmantošanas tiesības

(1) Lai iegūtu darba izmantošanas tiesības, darba izmantotājiem attiecībā uz katru darba izmantošanas veidu un katru darba izmantošanas reizi jāsaņem autortiesību subjekta atļauja. Ir aizliegts izmantot darbus, ja nav saņemta autortiesību subjekta atļauja, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(2) Autortiesību subjekta atļauja tiek izsniegta gan licences līguma, gan licences veidā.

(3) Darba izmantotājam pirms darba izmantošanas jānoslēdz licences līgums vai jāsaņem darba izmantošanas licence.

(4) Dokumentam, kas apliecina darba izmantošanas tiesības, jāatrodas pie koncerta, izrādes, atrakcijas vai pasākuma rīkotāja vismaz 10 dienas pirms attiecīgā pasākuma.

(5) Darbu izmantotājiem pēc autortiesību subjekta, kā arī mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pieprasījuma ir pienākums sniegt informāciju par izmantotajiem darbiem tādā apjomā, kādu pieprasa attiecīgi autortiesību subjekts vai mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

41.pants. Licences līgums

(1) Licences līgums ir līgums, ar kuru viena puse — autortiesību subjekts — dod atļauju otrai pusei — darba

izmantotājam — izmantot darbu un nosaka darba izmantošanas veidu, vienojoties par izmantošanas noteikumiem, atlīdzības lielumu, tās izmaksāšanas kārtību un termiņu.

(2) Licences līgumā var paredzēt, ka licencē tiek piešķirtas tiesības darbu izmantot vienā vai vairākos norādītajos veidos, kā arī tiesības nodot licenci trešajām personām (sublicence). Attiecīgās tiesības var nodot pilnībā vai daļēji. Ja līgumā tādu norādījumu nav, darba izmantotāja tiesības tiek ierobežotas ar tām darbībām, kas izriet no līguma un ir nepieciešamas līguma mērķa sasniegšanai.

(3) Ja licences līgumā atlīdzības lielums nav konkretizēts, strīda gadījumā to nosaka tiesa pēc saviem ieskatiem.

42.pants. Licence un tās veidi

(1) Licence ir atļauja izmantot attiecīgo darbu tādā veidā un ar tādiem noteikumiem, kādi norādīti licencē. Ir vienkārša licence, izņēmuma licence un vispārēja licence.

(2) Vienkārša licence dod licences saņēmējam tiesības veikt tajā norādītās darbības vienlaikus ar autoru vai citām personām, kuras arī saņēmušas vai saņems attiecīgo licenci.

(3) Izņēmuma licence dod tiesības veikt tajā norādītās darbības vienīgi licences saņēmējam.

(4) Vispārējo licenci izsniedz autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, un šī licence dod tiesības izmantot visu to autoru darbus, kurus pārstāv šī organizācija.

43.pants. Licences un licences līguma forma

(1) Jebkura licence izsniedzama rakstveidā.

(2) Licences līgumu var slēgt gan mutvārdos, gan rakstveidā.

(3) Rakstveidā slēdzami šādi licences līgumi:

- 1) izdevniecības līgums;
- 2) līgums par darba publicēšanu;
- 3) līgums par audiovizuāla darba radīšanu;
- 4) līgums, kas nosaka tādas tiesības, kādas ietvertas vispārējā vai izņēmuma licencē.

44.pants. Licences līguma vai licences termiņš

(1) Laiks, uz kādu noslēgts licences līgums vai izsniegta licence, tiek noteikts, pusēm vienojoties.

(2) Ja noslēgtais licences līgums vai izsniegtā licence nav ierobežoti laika ziņā, autors vai cits autortiesību subjekts var izbeigt licences līgumu vai atsaukt licenci, sešus mēnešus iepriekš paziņojot uzteikumu.

(3) Licences līgumā vai licencē iekļautais noteikums par autora atteikšanos no šā panta otrajā daļā paredzētajām tiesībām nav spēkā.

45.pants. Teritorija, kurā ir spēkā licences līgums vai licence

(1) Licences līgumā vai licencē norādāma teritorija, kurā līgums vai licence ir spēkā.

(2) Ja licences līgumā vai licencē nav norādīta teritorija, kurā tie ir spēkā, tie attiecas uz valsti, kurā noslēgts licences līgums vai izsniegta licence.

46.pants. Darba noma

(1) Autors saglabā tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību par iznomāšanu arī tad, ja viņš ir nodevis savas iznomātāja tiesības attiecībā uz fonogrammu, audiovizuāla darba oriģinālu vai to kopijām producentam.

(2) Ja autors ir nodevis savas iznomātāja tiesības attiecībā uz fonogrammu, audiovizuāla darba oriģinālu vai to kopijām trešajām personām, viņš saglabā tiesības saņemt atlīdzību par nomu.

(3) Vienošanās par autora atteikšanos no tiesībām uz atlīdzību uz turpmāko laiku nav spēkā.

VIII nodaļa Blakustiesības

47.pants. Blakustiesību objekti un subjekti

(1) Blakustiesības ir izpildītāju, fonogrammu producentu, filmu producentu un raidorganizāciju tiesības.

(2) Blakustiesību objekts ir izpildījums un tā fiksācija, fonogramma, filma un raidījums.

(3) Šajā nodaļā noteikto tiesību subjekti ir izpildītāji, fonogrammu producenti, filmu producenti un raidorganizācijas vai to tiesību pārņēmēji un mantinieki.

(4) Kabeļoperatori, kuri tikai retranslē citu raidorganizāciju raidījumus, nav blakustiesību subjekti.

(5) Fonogrammu producenti, filmu producenti un raidorganizācijas īsteno savas tiesības to tiesību ietvaros, kas līgumā ar autoru un izpildītāju piešķirtas uz autortiesību un blakustiesību objektu. Atļauja, kas saņemta no viena blakustiesību subjekta par blakustiesību objekta izmantošanu, neaizstāj atļauju, kas jāsaņem no cita blakustiesību subjekta un darba autora. Autora un izpildītāja atļaujas nav savstarpēji aizvietojamās.

(6) Blakustiesību subjekti īsteno šajā nodaļā noteiktās tiesības, ievērojot darbu autoru tiesības.

(7) Blakustiesību apliecināšanai nav nepieciešamas nekādas formalitātes. Izpildītāji, fonogrammu producenti un filmu producenti uz fonogrammu kopijām vai to iesaiņojuma var izmantot zīmi, kas ietver divus elementus: burtu "P" aplītī un fonogrammas pirmpublicējuma vai filmas fiksācijas gadu.

(8) Persona, kuras vārds, pseidonīms vai nosaukums ir norādīts uz blakustiesību objekta, pievienots tam vai parādās saistībā ar blakustiesību objektu, uzskatāma par blakustiesību subjektu, ja nav pierādīts pretējais.

(9) Blakustiesību subjekta tiesības nav saistītas ar īpašumtiesībām uz materiālo objektu, kurā izteikts vai ietverts blakustiesību objekts. Blakustiesību subjekta tiesības šķiramas no materiālā objekta valdījuma. Blakustiesību objekta valdījuma pāreja pati par sevi nerada blakustiesību subjekta tiesību pāreju.

(10) Attiecībā uz blakustiesību objektu izmantošanu piemērojami šā likuma 40.—45.panta noteikumi.

(11) Blakustiesību subjekti īsteno savas tiesības tieši, ar pilnvarotu personu vai blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

48.pants. Izpildītāju tiesības

(1) *(Izslēgta ar 22.04.2004. likumu.)*

(2) Izpildītājam neatkarīgi no viņa mantiskajām tiesībām, kā arī gadījumā, kad mantiskās tiesības tiek nodotas, attiecībā uz savu izpildījumu un tā fiksāciju ir tiesības:

1) prasīt, lai viņš tiktu identificēts kā izpildītājs, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams izpildījuma izmantošanas veida dēļ;

2) iebilst pret jebkādu viņa izpildījuma izkropļošanu, sagrozīšanu vai citādu pārveidošanu, kas var kaitēt izpildītāja reputācijai.

(3) Izpildītājam attiecībā uz savu izpildījumu ir izņēmuma tiesības:

1) raidīt vai publiskot izpildījumu, izņemot gadījumus, kad izpildījums ir jau raidīts;

2) fiksēt agrāk nefiksētu izpildījumu;

3) izplatīt izpildījuma fiksāciju;

4) raidīt vai retranslēēt pa kabeļiem izpildījuma fiksāciju;

5) padarīt izpildījuma fiksāciju pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tai var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;

6) nomāt, īrēt un publiski patapināt izpildījuma fiksāciju;

7) tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt izpildījuma fiksāciju.

(4) Ja izpildītāji ar filmas producentu individuāli vai kolektīvi noslēdz līgumu par audiovizuāla darba radīšanu, var uzskatīt, ka izpildītāji ir nodevuši tam savas iznomātāja tiesības, ja līgumā nav noteikts citādi.

(5) Ja izpildītājs savas iznomātāja tiesības attiecībā uz fonogrammu vai audiovizuāla darba oriģinālu vai kopiju ir nodevis vai arī saskaņā ar šā panta ceturto daļu var uzskatīt, ka ir nodevis fonogrammas vai filmas producentam, izpildītājs patur tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību par nomu. Vienošanās par izpildītāja atteikšanos no tiesībām saņemt atlīdzību uz turpmāko laiku nav spēkā.

(6) Norādītās atlīdzības iekasēšana, sadalīšana un izmaksa tiek veikta saskaņā ar šā likuma 51.panta trešo daļu.

(7) Par piešķirto atļauju izmantot izpildījumu un par tā izmantošanu izpildītājam maksā taisnīgu atlīdzību. Atlīdzība maksājama izpildītājam vai pilnvarotai blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai.

(8) *(Izslēgta ar 22.04.2004. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

49.pants. Līgums par audiovizuāla darba radīšanu

(1) Ar līgumu par audiovizuāla darba radīšanu izpildītājs nodod filmas producentam tiesības uz sava izpildījuma fiksāciju, publicēšanu un reproducēšanu. Filmā producentam nav tiesību izmantot atsevišķi skaņu un attēlu, kas fiksēts audiovizuālā darbā, ja līgumā nav noteikts citādi. Līgums par audiovizuāla darba radīšanu slēdzams rakstveidā.

(2) Līgumā par audiovizuāla darba radīšanu jāparedz atlīdzība izpildītājam par katru attiecīgā darba izmantošanas veidu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

50.pants. Filmu producenta tiesības

Filmu producentam ir izņēmuma tiesības filmas oriģinālu vai tās kopiju:

- 1) izplatīt;
- 2) retranslēt pa kabeļiem;
- 3) padarīt pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tiem var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 4) nomāt, īrēt un publiski patapināt;
- 5) tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

51.pants. Fonogrammu producenta tiesības

(1) Fonogrammu producentam ir izņēmuma tiesības fonogrammu vai tās kopiju:

- 1) izplatīt;
- 2) padarīt pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tām var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 3) nomāt, īrēt un publiski patapināt, arī gadījumos, kad tās izplatījis pats fonogrammu producers vai tas noticis ar viņa piekrišanu;
- 4) tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt.

(2) *(Izslēgta ar 22.04.2004. likumu.)*

(3) Atlīdzības iekasēšanu, sadalīšanu un izmaksu par fonogrammu nomu, īri un publisku patapinājumu veic izpildītāju un fonogrammu producentu pilnvarotās mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas. Atlīdzības summas, ko izmaksā izmantotājs atbilstoši šim pantam, sadala starp fonogrammu producentu un izpildītājiem vienlīdzīgās daļās, ja līgumā starp blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām nav noteikts citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

52.pants. Komerčiālos nolūkos publicētu fonogrammu izmantošana

(1) Izpildītājiem un fonogrammu producentiem ir tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību par komerčiālos nolūkos publicētu

fonogrammu izmantošanu. Izmantošana ietver raidīšanu, publiskošanu, publisko izpildījumu, no komerciālos nolūkos publicētām fonogrammām sastāvošu raidījumu publiskošanu, retranslāciju pa kabeļiem un citus publiskošanas veidus. Par komerciālos nolūkos publicētām fonogrammām uzskatāmas arī tādas fonogrammas, kuras ir likumīgi padarītas pieejamas sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tām var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā.

(2) Dokumentam, kas apliecina šā panta pirmajā daļā paredzēto tiesību ievērošanu, jāatrodas pie izmantotāja komerciālos nolūkos publicēto fonogrammu izmantošanas brīdī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

53.pants. Raidorganizāciju tiesības

(1) Raidorganizācijām attiecībā uz saviem raidījumiem ir izņēmuma tiesības:

- 1) publiskot raidījumus par maksu vai vietās, kuras sabiedrībai pieejamas par maksu, vai vietās, kuru īpašnieki vai valdītāji izmanto raidījumus apmeklētāju piesaistīšanai;
- 2) pārraidīt programmu nesošus signālus ar jebkuras citas raidorganizācijas, kabeļoperatora vai cita izplatītāja palīdzību;
- 3) iegūt jebkādu fotogrāfisku raidījuma kadru attēlu (kadra fotogrāfiju), ja iegūšana netiek veikta personiskai lietošanai, un pavairot vai izplatīt jebkuru šādu fotogrāfiju;
- 4) retranslēt raidījumu pa kabeļiem;
- 5) padarīt raidījumu vai tā fiksāciju pieejamu sabiedrībai pa vadiem vai citādā veidā tādējādi, ka tai var piekļūt individuāli izraudzītā vietā un individuāli izraudzītā laikā;
- 6) fiksēt jebkuru raidījumu ar skaņas vai videoaparātūras palīdzību, tieši vai netieši, īslaicīgi vai pastāvīgi reproducēt raidījuma fiksāciju un izplatīt jebkuru šādu fiksāciju.

(2) Par atļauju izmantot raidījumus un par to izmantošanu šā panta pirmajā daļā norādītajos gadījumos raidorganizācija saņem atlīdzību.

(3) Raidorganizācijai ir tiesības raidīt un publiskot tos audiovizuālos darbus un fonogrammas, kas likumīgi ievietoti tās arhīvā līdz likuma "Par autortiesībām un blakustiesībām" spēkā stāšanās brīdim (15.05.1993.), maksājot atlīdzību autortiesību un blakustiesību subjektiem atbilstoši mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas noteiktajam atlīdzības lielumam (63.pants).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

54.pants. Blakustiesību subjektu tiesību ierobežojumi

(1) Blakustiesību subjektu tiesības atļaut vai aizliegt blakustiesību objekta izmantošanu un saņemt atlīdzību par tā izmantošanu drīkst ierobežot šajā likumā noteiktajos gadījumos.

(2) Šajā likumā paredzētos ierobežojumus piemēro tādā veidā, lai tie nebūtu pretrunā ar blakustiesību objektu normālas izmantošanas noteikumiem un nepamatoti neierobežotu blakustiesību subjektu likumīgās intereses.

(3) Blakustiesības nav uzskatāmas par pārkāptām, ja bez blakustiesību subjekta piekrišanas un bez atlīdzības samaksas blakustiesību objekts tiek izmantots, kā arī fiksēts:

- 1) nelielos fragmentos, kas iekļauti ziņu raidījumos un aktuālo notikumu aprakstos informatīvajam mērķim atbilstošajā apjomā;
- 2) citos nolūkos, kas attiecībā uz darbu autoru mantisko tiesību ierobežošanu noteikti šā likuma 21., 22., 24., 25., 26., 27. un 33.pantā;
- 3) šā likuma 23.pantā minētajos gadījumos ar noteikumu, ka reproducēt ciparu formātā atļauts tikai tādas filmas un fonogrammas, kuras publicētas Latvijā un nav pieejamas komerciālā aprīvē, ciktāl vienošanās ar blakustiesību subjektiem nenosaka citādi.

(4) Blakustiesības nav uzskatāmas par pārkāptām, ja bez blakustiesību subjekta piekrišanas, bet samaksājot viņam taisnīgu atlīdzību, filmas un fonogrammas, kā arī blakustiesību objekti, kas iekļauti filmā vai fonogrammā, tiek izmantoti publiskam patapinājumam. Atlīdzības maksāšanas kārtību nosaka šā likuma 19.¹ panta otrā un trešā daļa.

(5) Bez blakustiesību subjekta piekrišanas fiziskajai personai atļauts likumīgi iegūtas filmas vai fonogrammas, kā arī

blakustiesību objektus, kas iekļauti likumīgi iegūtā filmā vai fonogrammā, reproducēt (tai skaitā ciparu formātā) vienā kopijā personiskai lietošanai bez tieša vai netieša komerciāla nolūka. Šādas kopijas izgatavošanā nedrīkst iesaistīt citas personas. Blakustiesību subjekti ir tiesīgi saņemt taisnīgu atlīdzību par šā panta pirmajā daļā minētās kopijas izgatavošanu (nesēja atlīdzība). Nesēja atlīdzības maksāšanas kārtību nosaka šā likuma 34.panta otrā—septītā daļa.

(6) Ja blakustiesību objekta izmantošana saskaņā ar šā panta otrajā daļā noteikto nav iespējama blakustiesību subjekta izmantoto efektīvo tehnoloģisko līdzekļu dēļ, piemērojami šā likuma 18.panta ceturtais un piektais daļas noteikumi.

(7) Blakustiesību subjektu tiesības kontrolēt sava izpildījuma fiksācijas, fono-grammas vai filmas vai to kopiju izplatīšanu Eiropas Savienībā izbeidzas ar dienu, kad tās pirmo reizi tika pārdotas vai citādi atsavinātas Eiropas Savienībā, ja to izdarījuši paši blakustiesību subjekti vai tas izdarīts ar viņu piekrišanu. Šis nosacījums attiecas tikai uz tiem konkrētajiem materiālos nesējos ietvertiem blakustiesību objektiem un to kopijām, kas ir pārdotas vai citādi atsavinātas.

(06.12.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

55.pants. Blakustiesību termiņš

(1) Izpildītāju tiesības ir spēkā 50 gadus pēc pirmā izpildījuma. Ja šajā laikā izpildījuma fiksācija ir likumīgi publicēta vai publiskota, aizsardzības termiņš ir spēkā 50 gadus pēc publicēšanas vai publiskošanas dienas atkarībā no tā, kura darbība bijusi pirmā. Izpildītāju personiskās tiesības saglabājas tik ilgi, kamēr ir spēkā mantiskās tiesības.

(2) Fonogrammas producenta un filmas producenta tiesības ir spēkā 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Ja šajā laikā fonogramma vai filma ir likumīgi publicēta vai publiskota, aizsardzības termiņš ir spēkā 50 gadus pēc publicēšanas vai publiskošanas dienas atkarībā no tā, kura darbība bijusi pirmā.

(3) Raidorganizācijas tiesības ir spēkā 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides.

(3¹) Šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteiktie aizsardzības termiņi ir spēkā arī tādā gadījumā, ja tiesību subjekti nav Eiropas Savienības pilsoņi, bet vismaz viena Eiropas Savienības dalībvalsts viņiem nodrošina aizsardzību. Šāds aizsardzības termiņš izbeidzas dienā, kad beidzas aizsardzība, ko piešķīrusi valsts, kuras pilsonis ir tiesību subjekts, bet nevar būt ilgāks par šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteikto termiņu, ja vien Latvijai saistoši starptautiskie līgumi nenosaka citādi.

(4) Šajā pantā paredzētais blakustiesību termiņš sākas tā gada 1.janvārī, kas seko pēc tiesību rašanās brīža (juridiskā fakta), un beidzas tā gada 31.decembrī, kurā izbeidzas šajā pantā minētie termiņi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

56.pants. Blakustiesību apjoms

(1) Izpildītāju tiesības tiek atzītas, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) izpildītājs ir Latvijas pilsonis vai persona, kurai ir tiesības uz Latvijas nepilsoņa pasi, vai persona, kurai Latvija ir pastāvīgā dzīvesvieta (domicils);
- 2) izpildījums veikts Latvijā;
- 3) izpildījums fiksēts fonogrammā, kas ir aizsargājama saskaņā ar šā panta otrās daļas noteikumiem;
- 4) izpildījums, kas nav fiksēts fonogrammā, iekļauts raidorganizācijas raidījumā, kas ir aizsargājams saskaņā ar šā panta ceturtais daļas noteikumiem.

(2) Fonogrammu producentu tiesības tiek atzītas, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) fonogrammas producers ir Latvijas pilsonis vai persona, kurai ir tiesības uz Latvijas nepilsoņa pasi, vai persona, kurai Latvija ir pastāvīgā dzīvesvieta (domicils);
- 2) skaņas pirmā fiksācija veikta Latvijā;
- 3) fonogrammas publicēšana vai publiskošana veikta Latvijā.

(3) Filmu producentu tiesības tiek atzītas, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) filmas producers ir Latvijas pilsonis vai persona, kurai ir tiesības uz Latvijas nepilsoņa pasi, vai persona, kurai Latvija ir pastāvīgā dzīvesvieta (domicils);
- 2) filmas pirmā fiksācija veikta Latvijā.

(4) Raidorganizāciju tiesības saskaņā ar šo nodaļu tiek atzītas, ja raidorganizācijas oficiālā atrašanās vieta ir Latvija.

(5) Tiesības, kas paredzētas šajā nodaļā, tiek atzītas ārvalstu fiziskajām un juridiskajām personām saskaņā ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

IX nodaļa

Datu bāzes aizsardzības īpatnības (*sui generis*)

57.pants. Datu bāzes veidotāja tiesības

(1) Par tādas datu bāzes veidotāju, kuras izveidošanā, pārbaudē vai noformēšanā ir ielikts būtisks kvalitatīvs vai kvantitatīvs ieguldījums (5.panta otrā daļa), atzīstama fiziskā vai juridiskā persona, kas datu bāzes veidošanā uzņēmusies iniciatīvu un ieguldījuma risku.

(2) Datu bāzes veidotājam ir tiesības novērst visa datu bāzes satura vai būtiskas kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējamas tā daļas:

1) iegūšanu, kas nozīmē visa datu bāzes satura vai tā būtiskas daļas pastāvīgu vai īslaicīgu (pagaidu) pārvietošanu uz citu vidi jebkādā veidā vai formā;

2) atkārtotu izmantošanu, kas nozīmē publiskas piekļūšanas nodrošināšanu jebkādā formā visam datu bāzes saturam vai tā daļai, izplatot tās eksemplārus, to iznomājot vai nodrošinot tās tiešsaisti vai citas pārsūtīšanas formas.

(3) Publisks patapinājums nav uzskatāms par iegūšanu vai atkārtotu izmantošanu.

(4) Nav atļauts atkārtoti un sistemātiski iegūt vai atkārtoti izmantot nebūtiskas datu bāzes satura daļas, ja tas notiek ar darbībām, kas ir pretrunā ar normālu šīs datu bāzes izmantošanu vai kas nepamatoti aizskar šīs datu bāzes veidotāja likumīgās intereses.

58.pants. Datu bāzes izmantotāja tiesības un pienākumi

(1) Likumīgam publiski pieejamas datu bāzes izmantotājam ir tiesības iegūt vai atkārtoti izmantot jebkādā nolūkā nebūtisku kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējamu datu bāzes satura daļu. Šis nosacījums attiecas tikai uz to datu bāzes daļu, kuru likumīgam izmantotājam ir atļauts iegūt vai atkārtoti izmantot.

(2) Likumīgam publiski pieejamas datu bāzes izmantotājam ir jāievēro ar datu bāzē iekļautajiem darbiem vai materiāliem saistīto autortiesību vai blakustiesību subjektu tiesības.

(3) Publiski pieejamas datu bāzes izmantotājs nedrīkst veikt darbības, kas ir pretrunā ar normālu šīs datu bāzes izmantošanu vai kas nepamatoti aizskar šīs datu bāzes veidotāja likumīgās intereses.

59.pants. Datu bāzes aizsardzības tiesību ierobežojumi

(1) Bez publiski pieejamas datu bāzes veidotāja piekrišanas likumīgie datu bāzes izmantotāji drīkst:

1) iegūt neelektroniskas datu bāzes saturu personiskiem mērķiem;

2) iegūt būtisku datu bāzes satura daļu izglītības vai zinātniskās pētniecības nolūkos, obligāti norādot avotu, turklāt tikai tādā apjomā, kāds nepieciešams nekomerciāla mērķa sasniegšanai;

3) iegūt vai atkārtoti izmantot būtisku datu bāzes satura daļu valsts drošības nolūkos, kā arī administratīviem vai tiesvedības mērķiem.

(2) Datu bāzes veidotāja tiesības kontrolēt datu bāzes tālākpārdošanu Eiropas Savienībā izbeidzas ar brīdi, kad datu bāze pirmo reizi tikusi pārdota vai citādi atvasināta Eiropas Savienībā, ja to izdarījis pats datu bāzes veidotājs vai tas izdarīts ar viņa piekrišanu. Šis nosacījums attiecas tikai uz tiem konkrētajiem materiālos nesējos ietvertiem objektiem vai to kopijām, kas ir pārdotas vai citādi atsavinātas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

60.pants. Datu bāzes aizsardzības tiesību termiņš

(1) Šā likuma 57.panta otrajā daļā noteiktās tiesības ir spēkā 15 gadus no dienas, kad pabeigta datu bāzes izveide. Termiņš sākas tā gada 1.janvārī, kas seko pēc datu bāzes izveides dienas.

(2) Ja datu bāze ir kļuvusi sabiedrībai pieejama, pirms beidzies šā panta pirmajā daļā noteiktais termiņš, aizsardzības tiesību termiņš sākas tā gada 1.janvārī, kas seko pēc dienas, kad datu bāze ir kļuvusi publiski pieejama, un ir spēkā 15 gadus.

(3) Ja datu bāzes saturā tiek izdarīti jebkādi būtiski kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējami grozījumi, kā arī tajā radušās izmaiņas uzkrājušos secīgu papildinājumu, izslēgumu vai grozījumu dēļ un to rezultātā var uzskatīt, ka ir veikts būtisks kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējams jauns ieguldījums, šādai datu bāzei ir tiesības uz savu aizsardzības termiņu un tiek piemēroti šā panta pirmās un otrās daļas noteikumi.

61.pants. Datu bāzes aizsardzības tiesību ietvari

(1) Datu bāzes veidotāja — fiziskās personas — tiesības tiek atzītas, ja viņš ir Latvijas pilsonis vai persona, kurai ir tiesības uz Latvijas nepilsoņa pasi, citas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis vai ja Latvija vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta (domicils), vai ja viņam ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja.

(2) Datu bāzes veidotāja — juridiskās personas — tiesības tiek atzītas, ja šī juridiskā persona izveidota saskaņā ar Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvajiem aktiem un tās juridiskā adrese, pārvalde vai galvenā darbības vieta atrodas Eiropas Savienībā. Ja juridiskajai personai Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā ir tikai juridiskā adrese, šīs personas darbībām ir jābūt nepārtraukti saistītām ar Latvijas vai attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts ekonomiku.

(3) Ja datu bāze ir veidota ārpus Latvijas un uz to nevar attiecināt šā panta pirmās un otrās daļas noteikumus, tā ir aizsargājama, pamatojoties uz Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

62.pants. Datu bāzes veidotāja tiesību aizsardzība

Datu bāzes veidotāja tiesības aizsargājamās atbilstoši šā likuma XI nodaļas noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

X nodaļa Mantisko tiesību kolektīvais pārvaldījums

63.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma vispārīgie noteikumi

(1) Autortiesību un blakustiesību subjektu mantisko tiesību aizsardzību, ja šīs tiesības nevar nodrošināt individuālā kārtā vai šāda aizsardzība ir apgrūtināta, veic mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

(2) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas izveidošanu, darbību, reorganizāciju un likvidāciju regulē Biedrību un nodibinājumu likums, ciktāl šis likums nenosaka citādi.

(3) Autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju izveido autori, un tās darbības mērķis ir autoru tiesību kolektīvā pārvaldīšana.

(4) Blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju izveido, ja vien tiesību subjektu intereses nav pretējas, izpildītāji, filmu un fonogrammu producenti, un tās darbības mērķis ir blakustiesību kolektīva pārvaldīšana.

(5) Autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības tikai kolektīvi tiek administrētas attiecībā uz:

- 1) publisku izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās;
- 2) nomu, īri un publisku patapināšanu (izņemot datorprogrammas, datu bāzes un mākslas darbus);
- 3) retranslēšanu pa kabeļiem (izņemot raidorganizāciju tiesības, neatkarīgi no tā, vai tās ir pašas raidorganizācijas tiesības vai tās raidorganizācijai nodevuši autortiesību vai blakustiesību subjekti);
- 4) reproducēšanu personiskai lietošanai;
- 5) reprogrāfisku reproducēšanu personiskai lietošanai;
- 6) vizuālās mākslas oriģināldarbu tālākpārdošanu;
- 7) komerciālos nolūkos publicētu fonogrammu izmantošanu.

(6) Mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz šā panta piektajā daļā noteikto autortiesību vai blakustiesību objektu izmantošanu vienlaikus var veikt tikai viena attiecīgi katras autortiesību un blakustiesību subjektu grupas

izveidota mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

(7) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija uz pilnvarojuma pamata var pārstāvēt citas organizācijas pārstāvēto tiesību subjektu intereses.

(8) Tikai viena mantisko tiesību pārvaldījuma organizācija bez citas mantisko tiesību pārvaldījuma organizācijas pilnvarojuma veic mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz publisku patapinājumu, kā arī reproducēšanu un reprogrāfisku reproducēšanu personiskai lietošanai.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. un 18.04.2013. likumu, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

64.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāvības tiesību apjoms

(1) *(Izslēgta ar 22.04.2004. likumu.)*

(2) Autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas un blakustiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas saskaņā ar noslēgtajiem rakstveida līgumiem aizstāv autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības, kuras izriet no autortiesībām vai blakustiesībām.

(2¹) Starp mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju un autortiesību subjektu vai blakustiesību subjektu noslēgto līgumu var izbeigt, paziņojot par to vismaz sešus mēnešus iepriekš, ja noslēgtajā līgumā nav noteikts īsāks paziņošanas termiņš.

(3) Attiecībā uz šā likuma 63.panta piektajā daļā minētajiem darbu izmantošanas veidiem mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija ir tiesīga pārstāvēt tiesību īpašniekus bez attiecīga līguma slēgšanas.

(4) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija kolektīvās administrēšanas darbu var uzticēt citai Latvijas vai ārvalstu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai.

(5) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām ir tiesības rezervēt savos banku kontos nepieprasītās un nenoskaidrotās atlīdzības summas, kas iekasētas no darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem, un pēc trim gadiem no dienas, kad šīs summas iemaksātas organizācijas kontā, iekļaut tās, kā arī banku samaksātos noguldījuma procentus kārtējā sadalāmo izmaksu summā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004., 08.02.2007. un 18.04.2013. likumu, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

65.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju funkcijas

(1) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pilda šādas funkcijas:

1) vienojas ar darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem (63.panta piektās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā un attiecībā uz blakustiesībām — publiskošanas gadījumā ar izmantotāju apvienībām) par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, ar kādiem izdod licences;

2) izsniedz darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem licences to tiesību īstenošanai, ar kuru pārvaldījumu nodarbojas attiecīgās organizācijas, un iekasē licencē paredzēto atlīdzību;

3) nosaka taisnīgu atlīdzību gadījumos, kad saskaņā ar šā likuma 63.panta piekto daļu organizācijai ir pienākums administrēt autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības uz likuma pamata, un iekasē noteikto atlīdzību;

4) iekasē atlīdzību par vizuālās mākslas oriģināldarbu publisku tālākpārdošanu, par darbu reproducēšanu personiskai lietošanai un citiem darbu un blakustiesību objektu izmantošanas veidiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem;

5) sadala iekasēto atlīdzību un izmaksā to autortiesību un blakustiesību subjektiem.

(2) Citas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju funkcijas nosaka līgums, ko noslēgusi attiecīgā organizācija un autortiesību vai blakustiesību subjekts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

66.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju pienākumi

(1) Savā darbībā mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāv autortiesību un blakustiesību subjektu tiesības un likumīgās intereses atbilstoši noslēgtajiem līgumiem jautājumos, kas attiecas uz darbu un blakustiesību objektu izmantošanu. Šīs organizācijas pilda šādus pienākumus:

1) izmaksājot atlīdzību autortiesību vai blakustiesību subjektiem, sniedz tiem pārskatu par darba un blakustiesību objekta izmantošanu un citām darbībām;

2) iekasētās atlīdzības summas pēc tam, kad izdarīti šā panta otrajā daļā noteiktie atskaitījumi, sadala starp organizācijas pārstāvētajiem autortiesību vai blakustiesību subjektiem proporcionāli izmantotajiem viņu darbiem un blakustiesību objektiem, kā arī citām darbībām un regulāri tās izmaksā.

(2) No atlīdzības, kas iekasēta saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija sedz faktiskos izdevumus, kas saistīti ar atlīdzības iekasēšanu, sadalīšanu un izmaksāšanu.

(3) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija var veidot speciālos fondus autortiesību un blakustiesību subjektu interesēs, veicot atskaitījumus no savāktās atlīdzības summas saskaņā ar mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas mērķiem un uzdevumiem.

(4) Autortiesību un blakustiesību subjekti, kas nav pilnvarojuši organizācijas iekasēt šā likuma 65.pantā paredzēto atlīdzību, ir tiesīgi pieprasīt, lai organizācijas izmaksā viņiem pienākošos atlīdzību saskaņā ar izdarīto atlīdzības sadali, kā arī lai izslēdz viņu darbus vai izpildījumu no licencēm, ko šīs organizācijas izdod darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem.

(5) *(Izslēgta ar 18.04.2013. likumu)*

(6) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir pienākums ievietot savā mājaslapā internetā šādu informāciju un atjaunot to ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc grozījumu izdarīšanas:

1) statūtus;

2) informāciju par pārstāvības līgumiem, kurus organizācija noslēgusi ar citu valstu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām, ieskaitot līgumslēdzēja nosaukumu un tā darba vai blakustiesību objekta izmantošanas veidu, attiecībā uz kuru ir noslēgts līgums;

3) iekasētās atlīdzības sadales noteikumus;

4) gada pārskatus;

5) šā likuma 65.panta pirmās daļas 3.punktā minētās atlīdzības lielumu un tā pamatojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.04.2004. un 18.04.2013. likumu, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

67.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbības uzraudzība

(1) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija var veikt mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu tikai pēc atļaujas saņemšanas. Atļauju mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanai izsniedz un anulē Kultūras ministrija. Atļauju izsniedz, pamatojoties uz organizācijas iesniegumu, kam pievienota visa izvērtēšanai nepieciešamā informācija.

(2) Izsniedzot atļauju mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai, Kultūras ministrija izvērtē:

1) vai organizācijas statūti atbilst šim likumam;

2) vai organizācija pārstāv būtisku daļu Latvijas autoru vai izpildītāju, fonogrammu producentu un citu blakustiesību subjektu;

3) vai organizācija spēs veikt konkrēto tiesību vai izmantošanas veida efektīvu administrēšanu un vai to jau nenodrošina cita mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija;

4) citus apstākļus, kuriem ir būtiska nozīme konkrēto tiesību vai izmantošanas veida kolektīvajā administrēšanā.

(3) Kultūras ministrija uzrauga mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbību, it īpaši to, vai:

1) tiek piemēroti vienādi noteikumi vienas un tās pašas kategorijas izmantotājiem;

2) netiek nepamatoti atteikta licences izsniegšana;

3) atlīdzības sadale un izmaksa notiek paredzētajā kārtībā;

4) noteikumi par atlīdzības iekasēšanu un sadali ir taisnīgi;

5) administrēšanas izmaksas ir pamatotas.

(3¹) Kultūras ministrija, īstenojot mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbības uzraudzību, ir tiesīga:

1) pieprasīt, lai mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas sniedz informāciju par savu darbību, kā arī uzrāda jebkādu to dokumentāciju, ieskaitot noslēgtos līgumus, tiesību subjektiem sniegtās atskaites, sarakstes dokumentāciju,

biedru sapulču un valdes sēžu protokolus;

2) tās pārstāvja personā novērotāja statusā piedalīties mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju biedru sapulcēs un valdes sēdēs.

(4) Kultūras ministrija anulē atļauju veikt mantisko tiesību kolektīvo administrēšanu, ja:

1) organizācija pēc atkārtota Kultūras ministrijas pieprasījuma nesniedz informāciju, kas nepieciešama uzraudzības veikšanai;

2) organizācijas darbība neatbilst likumam un Kultūras ministrijas norādītajā termiņā trūkumi nav novērsti.

(5) Informāciju par šā panta otrajā un ceturtajā daļā noteikto atļauju spēkā stāšanos vai anulēšanu Kultūras ministrija publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

(6) Lēmumu par šā panta pirmajā daļā noteiktās atļaujas anulēšanu var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(7) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir pienākums:

1) sniegt Kultūras ministrijai tās pieprasīto informāciju nekavējoties, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas, ja attiecīgajā pieprasījumā nav norādīts garāks informācijas sniegšanas termiņš;

2) informēt Kultūras ministriju par organizācijas biedru sapulces vai valdes sēdes norises datumu un laiku vismaz septiņas dienas iepriekš.

(8) Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija ir tiesīga nesniegt Kultūras ministrijai tās pieprasīto informāciju vai neļaut Kultūras ministrijas pārstāvim valdes sēdē piedalīties to jautājumu izskatīšanā, kuri tieši attiecas uz iespējamo vai uzsākto tiesvedību vai līgumu slēgšanu ar Kultūras ministriju vai tās padotības iestādi.

(22.04.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 31.03.2011. un 18.04.2013. likumu, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

X¹ nodaļa Vidutāji

(Nodaļa 22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

67.¹ pants. Vidutāju izmantošana

(1) Ja raidorganizācijas nevar savstarpēji vienoties par retranslēšanu, kā arī šā likuma 18.panta piektajā daļā noteiktajos gadījumos jebkura puse var vērsties pie vidutāja.

(2) Pieteikumi par vidutāja procesa uzsākšanu adresējami Kultūras ministrijai un otrai pusei.

67.² pants. Vidutāja izraudzīšanās

(1) Puses var vienoties par vidutāja kandidatūru vai par kārtību, kādā vidutājs tiek uzaicināts vai iecelts. Ja puses nevar vienoties par vidutāja kandidatūru vai kārtību, kādā vidutājs tiek uzaicināts, vidutāju var iecelt kultūras ministrs, pamatojoties uz pušu rakstveida lūgumu.

(2) Vidutājs izraugāms tā, lai viņa neatkarība un neitralitāte neradītu pamatotas šaubas.

67.³ pants. Vidutāja procesa norise

(1) Ja kāda no pusēm iesniegusi priekšlikumu strīda atrisināšanai, vidutāja process notiek, pamatojoties uz šo priekšlikumu.

(2) Vidutājs var izteikt pusēm priekšlikumus strīda atrisināšanai un noteikt termiņu, kurā puses apstiprina vai noraida viņa priekšlikumu. Ja neviena no pusēm neizsaka iebildumus pret vidutāja priekšlikumiem triju mēnešu laikā pēc priekšlikumu saņemšanas, tiek uzskatīts, ka tās šos priekšlikumus pieņem.

(3) Vidutājs nav tiesīgs izpaust ziņas un informāciju, kas viņam kļuvusi zināma saistībā ar vidutāja procesu.

(4) Pušu vēršanās pie vidutāja neietekmē to tiesības vērsties tiesā.

XI nodaļa

Autortiesību un blakustiesību aizsardzība

(Nodaļa 22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

68.pants. Autortiesību un blakustiesību pārkāpumi

(1) Par autortiesību un blakustiesību pārkāpumu uzskatāma darbība, ar kuru aizskartas autortiesību un blakustiesību subjekta personiskās vai mantiskās tiesības, to skaitā:

- 1) autortiesību un blakustiesību objektu fiksācija, to publicēšana, publiskošana, reproducēšana un izplatīšana jebkādā veidā bez autortiesību un blakustiesību subjekta piekrišanas;
- 2) darbība, ar kuru bez autortiesību un blakustiesību subjekta atļaujas tiek dzēsta, grozīta vai pārveidota autortiesību un blakustiesību subjekta pievienotā elektroniskā informācija par tiesību pārvaldījumu;
- 3) darbība, ar kuru tiek izplatīts, raidīts, publiskots vai publicēts tiesību objekts, kam bez atļaujas dzēsta, grozīta vai pārveidota elektroniskā informācija par tiesību pārvaldījumu;
- 4) autortiesību un blakustiesību subjekta izmantoto tādu efektīvu tehnoloģisko līdzekļu iznīcināšana vai apiešana, kuri paredzēti, lai ierobežotu vai nepieļautu kādas darbības ar autortiesību un blakustiesību objektu, vai citas darbības ar tehnoloģiskajiem līdzekļiem, ja tās notikušas bez autortiesību un blakustiesību subjekta atļaujas;
- 5) tādu ierīču vai to sastāvdaļu ražošana, importēšana, izplatīšana, pārdošana, nomāšana, reklamēšana vai izmantošana citā komerciālā nolūkā, kā arī tādu pakalpojumu sniegšana, kas vērsti uz to, lai apiētu efektīvus tehnoloģiskos līdzekļus vai tos iznīcinātu;
- 6) šā likuma 34., 35. un 52.pantā paredzētās atlīdzības nesamaksāšana;
- 7) šā likuma 40.panta piektajā daļā paredzētās informācijas nesniegšana vai šīs informācijas nesniegšana atbilstošā apjomā.

(2) Nosakot, vai kāda darbība kvalificējama kā autortiesību vai blakustiesību pārkāpums, ņem vērā šajā likumā noteiktos autortiesību un blakustiesību ierobežojumus.

(3) Prettiesisku darbību rezultātā izgatavotie vai izplatītie autortiesību un blakustiesību objekti vai to kopijas ir kontrafakti eksemplāri.

(4) Par kontrafaktiem eksemplāriem atzīstami arī Latvijā aizsargājami autortiesību un blakustiesību objekti, kas importēti no valstīm, kurās tie netiek aizsargāti vai kurās beidzies to aizsardzības termiņš.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2007. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

69.pants. Autortiesību un blakustiesību subjektu tiesību aizsardzības vispārīgie principi

(1) Autortiesību un blakustiesību subjekti, mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas un citi autortiesību un blakustiesību subjektu pārstāvji ir tiesīgi:

- 1) prasīt, lai persona, kura prettiesiski izmantojusi autortiesību vai blakustiesību objektu, atzīst autortiesību vai blakustiesību subjektu tiesības;
- 2) aizliegt savu darbu izmantošanu;
- 3) prasīt, lai persona, kura prettiesiski izmanto autortiesību vai blakustiesību objektu, atjauno iepriekšējo stāvokli, kāds bija līdz tiesību pārkāpšanai, un pārtrauc prettiesiskās darbības vai neapdraud radošo darbību;
- 4) prasīt, lai persona pārtrauc darbības, kas atzīstamas par sagatavošanos autortiesību vai blakustiesību objektu prettiesiskai izmantošanai;
- 5) prasīt, lai persona, kura prettiesiski izmantojusi autortiesību vai blakustiesību objektu, atlīdzina autortiesību vai blakustiesību subjektam radītos zaudējumus un morālo kaitējumu;
- 6) prasīt, lai tiek iznīcināti kontrafakta eksemplāri;
- 7) prasīt, lai starpnieki, kuru sniegtie pakalpojumi tiek izmantoti nolūkā pārkāpt autortiesību vai blakustiesību subjektu tiesības vai kuri padara iespējamu šādu pārkāpumu, veic attiecīgus pasākumus, lai pārtrauktu izmantotāju iespējas izdarīt šādus pārkāpumus. Ja starpnieks neveic attiecīgus pasākumus, autortiesību vai blakustiesību subjektam vai tā pārstāvim ir tiesības vērsties pret starpnieku.

(2) Lai aizsargātu savas tiesības, autortiesību un blakustiesību subjekti vai to pārstāvji var vērsties tiesā. Ja

pārkāptas tiesības, kas aizsargājamas šā likuma X nodaļā noteiktajā kārtībā, prasību par pārkāpto tiesību aizsardzību ceļ pats autortiesību un blakustiesību subjekts vai arī autortiesību un blakustiesību subjektu vārdā — mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija.

(3) Autortiesību un blakustiesību subjekti, sniedzot tiesā prasību par tiesību pārkāpšanu, ir atbrīvoti no valsts nodevas. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, sniedzot tiesā prasību par to tiesību pārkāpšanu, kuras izriet no šā likuma 63.panta piektajā daļā minētajiem gadījumiem, ir atbrīvotas no valsts nodevas.

(08.02.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

69.1 pants. Zaudējumu atlīdzības un morālā kaitējuma apmēra noteikšanas kārtība

(1) Ja personas vainas dēļ notikusi autortiesību vai blakustiesību objektu prettiesiska izmantošana, autortiesību vai blakustiesību subjekti ir tiesīgi prasīt radītā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzību.

(2) Zaudējumu atlīdzības un morālā kaitējuma apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikumu. Nosakot zaudējumu atlīdzības apmēru, var ņemt vērā arī tās personas negodīgi gūto peļņu, kura prettiesiski izmantojusi autortiesību vai blakustiesību objektu.

(3) Ja faktisko zaudējumu atlīdzības apmēru nevar noteikt saskaņā ar šā panta otro daļu, zaudējuma atlīdzības apmērs nosakāms atbilstoši tai summai, kuru autortiesību vai blakustiesību subjekts varētu saņemt par autortiesību vai blakustiesību objekta izmantošanas atļaujas izsniegšanu.

(08.02.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

70.pants. Kontrafakta eksemplāru apķīlāšana un iznīcināšana

(1) Policija vai cita kompetenta valsts iestāde, konstatējot kontrafaktos eksemplārus, tos apķīlā.

(2) Izlemjot jautājumu par vainīgās personas atbildību, jāpieņem lēmums par kontrafakto eksemplāru iznīcināšanu. Ja vainīgā persona netiek konstatēta, lēmumu par kontrafakto eksemplāru iznīcināšanu pieņem iestāde, kas tos apķīlājusi.

71.pants. Atbildība par autortiesību un blakustiesību un datu bāzes veidotāja tiesību pārkāpumiem

Atkarībā no autortiesību vai blakustiesību pārkāpuma rakstura un tā sekām persona, kura prettiesiski izmantojusi autortiesību vai blakustiesību objektu, saucama pie likumā noteiktās atbildības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.02.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

Pārejas noteikumi

1. Atzīt par spēku zaudējušu:

1) likumu "Par autortiesībām un blakustiesībām" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 22./23.nr.);

2) Augstākās padomes 1993.gada 11.maija lēmumu "Par Latvijas Republikas likuma "Par autortiesībām un blakustiesībām" spēkā stāšanās kārtību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 22./23.nr.).

2. Šajā likumā noteiktie autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņi attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, kas 1995.gada 1.jūlijā bija aizsargājami vismaz vienā Eiropas Savienības dalībvalstī saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem par autortiesībām vai blakustiesībām.

(08.02.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

3. Šā likuma 35.panta noteikums par autora atlīdzību par reprogrāfisko reproducēšanu stājas spēkā 2001.gada 1.janvārī.

4. Šā likuma 19.panta otrās daļas noteikums par atlīdzības izmaksu autoriem attiecībā uz bibliotēkām, kuras tiek finansētas no valsts budžeta vai pašvaldību budžetiem, stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī.

5. Šā likuma 57.pantā paredzētās datu bāzes aizsardzības tiesības ir piemērojamas arī attiecībā uz datu bāzēm, kuru izveidošana tika pabeigta ne agrāk kā 15 gadus pirms šā likuma spēkā stāšanās un kuras likuma spēkā stāšanās dienā atbilst šā likuma 5.panta otrās daļas noteikumiem. Datu bāzes aizsardzība neierobežo agrāk iegūtās tiesības un neskar līgumus, kas noslēgti pirms šā likuma spēkā stāšanās.

6. Šā likuma 48.panta trešās daļas 3. un 7.punktā noteiktās izpildītāju tiesības tikai kolektīvi tiek administrētas attiecībā uz fonogrammās fiksētajiem izpildījumiem, kas fiksēti vai publicēti Latvijā līdz 1993.gada 15.maijam.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

7. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām, kuras izveidotas līdz 2004.gada 1.maijam, ne vēlāk kā līdz 2004.gada 1.septembrim jāsaņem atļauja mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanai.

(22.04.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2004.)

8. Līdz jaunu Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2007.gada 1.septembrim piemērojami Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumi Nr.444 "Noteikumi par publisko patapinājumu", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(08.02.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

9. Šā likuma 32., 36., 54., 55., 59. un 61.panta noteikumi piemērojami arī attiecībā uz šādām Eiropas Ekonomikas zonas valstīm: Īslandes Republiku, Lihtenšteinas Firstisti un Norvēģijas Karalisti.

(06.12.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.01.2008.)

10. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija nodrošina, ka ne vēlāk kā līdz 2013.gada 1.jūnijam tās mājaslapā internetā tiek ievietota šā likuma 66.panta sestajā daļā paredzētā informācija.

(18.04.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.05.2013.)

11. Šā likuma 66.¹ pants stājas spēkā 2014.gada 1.janvārī.

(18.04.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 22.05.2013. 66.¹ pants iekļauts likuma redakcijā uz 01.01.2014.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(08.02.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.03.2007.)

Likumā ietvertas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1991.gada 14.maija direktīvas 91/250/EEK par datorprogrammu juridisku aizsardzību;
- 2) Padomes 1992.gada 19.novembra direktīvas 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapināšanas tiesībām, un atsevišķām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā;
- 3) Padomes 1993.gada 27.septembra direktīvas 93/83/EEK par noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un citām blakustiesībām satelīttelevīzijas un kabeļtelevīzijas jomā;
- 4) Padomes 1993.gada 29.oktobra direktīvas 93/98/EEK par autortiesību aizsardzības termiņu un dažu blakustiesību termiņu saskaņošanu;
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 11.marta direktīvas 96/9/EEK par datubāzu juridisko aizsardzību;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 22.maija direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā;
- 7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.septembra direktīvas 2001/84/EK par tālākpārdošanas tiesībām par labu mākslas oriģināldarba autoram;
- 8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

Likums Saeimā pieņemts 2000.gada 6.aprīlī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2000.gada 27.aprīlī